

DERS TÜRKÇE CEPTE WHATSAP GRUBU

CÜMLENİN ÖGELERİ GENEL DEĞERLENDİRME

Cümledeki işi, oluşu ve hareketi yargı bildirerek anlatan temel ögeye yüklem denir. Yüklemeler çekimli fiillerden, isimlerden, sözcük gruplarından, isim ve sıfat tamlamalarından, yardımcı eylemlerden ve deyimlerden oluşabilir.

1. Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemi yanlış gösterilmiştir?

- A) Taşındığımız bu yeni ev; iki katlı, görmemli geniş bir evdi.
- B) Elini kolunu sallayarak gelen bu delikanlı, etrafındakilere meşdan okuyordu.
- C) Dedem, babamı büyük adam etmeye karar verdiğinde otuz yaşındaymış.
- D) Dökülen yapraklar soğuk kış günlerinin en samimi habercileridir.

(Yenay YILMAZ)

Yalın hâlde olan ve yükleme sorulan “Ne?” sorusuna cevap veren ögeye belirtisiz nesne adı verilir. Belirtisiz nesnenin özneyle karışmaması için cümlede önce öznenin bulunması gerekir.

2. Buna göre, aşağıdaki cümlelerin hangisinde “belirtisiz nesne” kullanılmıştır?

- A) Türklerin Orta Asya’daki yaşamlarıyla ilgili yeni bir makale yayımlandı.
- B) Oğuz Atay’ın “Tutunamayanlar” romanı okunması gereken bir eserdir.
- C) Osmanlıdan kalma birçok tarihî eser bu müzede ziyaretçilerini bekliyor.
- D) Bilim adamları, Dünya yüzeyine hızla yaklaşan bir gök cismi gözlemledi.

(Asilhan KARAASLAN)

Yüklem, cümledeki yargıyı bildiren ögedir. Fiiller, kip ve kişi eklerini alarak yüklem olurken isimler, ek fiil olarak cümlede yüklem olurlar.

3. Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemi diğerlerinden farklıdır?

- A) Paylaşmanın en güzel yanı birlik ve beraberliği artırmasıdır.
- B) Başarılı insan çok kitap okuyandır.
- C) Bizi selamlıyordu Ağrı Dağı bütün ihtişamıyla.
- D) Zavallı çocuğun kimsesi yokmuş.

(Mahmut Çelik)

Yer tamlayıcısı (dolaylı tümleç) olan sözcük ya da sözcük grubu yönelme, bulunma, ayrılma hâl eklerinden birini alır. "Elif, derse çok geç geldi." cümlesinde "eve" sözcüğü yönelme ekini almıştır.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu hâl eklerinden birini aldığı hâlde "yer tamlayıcısı" olarak kullanılmamış kelime veya kelime grubu vardır?

- A) Boş kalan arsada çocuklar top oynuyor.
- B) 18 yaşını doldurunca evden ayrıldı.
- C) Zamana yenik düşüyoruz.
- D) Yola çıktığımızda sabah olmamıştı.

(Huriye ATAN)

Sadece Mısır'a özgü olmayıp dünyanın başka yerlerinde de inşa edilmiş örnekleri bulunan fakat sayıca en çok Mısır'da bulunduklarından bölgeyle özdeşleşerek "Mısır Piramitleri" olarak anılan piramitlerin en değerlisi, Keops Piramidi'dir.

5. Bu cümlede geçen altı çizili ifade cümlelerin hangi ögesidir?

- A) Nesne
- B) Zarf Tümleci
- C) Özne
- D) Yer Tamlayıcısı

(Ali Çağlar KALE)

(I) Doğan, yırtıcı kuşlar arasında en bilindik türlerden birisidir. (II) Dağlık yerlerde yaşayan doğanlar, gündüzleri avlanırlar. (III) Doğanların gözleri keskin olduğundan metrelerce yükseklikten avlarını rahatça görebilirler. (IV) Saatte yaklaşık 200 km hıza ulaşabilen doğanlar, avlanmak istediklerinde 300 km hızla avlarına doğru uçarlar.

6. Yukarıdaki numaralandırılmış cümlelerin hangisinde "nesne" vardır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

(Dudu EGELİ)

Cümlede öznenin yaptığı işten etkilenen ögeye nesne denir. Yüklem ve özne bulunduktan sonra yükleme sorulan "Ne?" sorusunun cevabı belirtisiz nesne, "Neyi? , Kimi?" sorularının cevabı ise belirtili nesneyi buldurur.

7. Buna göre aşağıdakilerin hangisinde diğerlerinden farklı bir "nesne" kullanılmıştır?

- A) Gün boyunca ışısız bir ortamda çalışan bu adam, sıcak bir çay istedi.
- B) Yeni bir güne başlarken adını bilmediğimiz bir parkta onları gördük.
- C) Vapurun ne zaman kalkacağını karşımızda oturan görevliden öğrenebiliriz.
- D) Yeni şiirin bu özelliğinin önemli bir yenilik olduğunu hiçbir zaman unutmamalıyız.

(Yenay YILMAZ)

Soru cümlelerinde cevaplar hangi ögeyse soru da o ögeyi buldurmaya yönelik kullanılır. "Bu romanı kim yazmış?" cümlesine verdiğimiz "Yaşar Kemal" cevabı özne olacağı için o cümlede soru, özneyi buldurmaya yönelik olarak kullanılmıştır. Aynı durum diğer ögeler için de geçerlidir.

8. Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru "zarf tamlayıcısını" buldurmaya yöneliktir?

- A) Ünlü yazar Yaşar Kemal nerede doğmuştur?
- B) İnce Memed isimli romanın yazarı kimdir?
- C) Yazarımıza bu ödöl ne zaman verilmiştir?
- D) Yılmaz, renkli kalemlerini kimden almış?

(Yılmaz AYDIN)

"-e/-de/-den " hâl ekleri, eklendiği sözcük ya da sözcük gruplarını yer tamlayıcısı yapar. Bu ekler cümleye zaman anlamı kattığında zarf tümleci olur.

9. Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisinde "-e/-de/-den " hâl eklerinden birini alan sözcük cümleinin farklı bir ögesini oluşturur?

- A) Bu sesler çatı katından geliyor
- B) Haftaya bayram temizliği yapacağım.
- C) Mermer basamaklarda uçuşur beyaz tüyler.
- D) Evde kal, Türkiye!

(Selma UÇAR)

Sümerler tarafından icat edilen yazı, Anadolu'ya, icat edilmesinden yaklaşık 1500 yıl sonra Mezopotamyalı Asurlu tüccarlar tarafından getirilmiştir.

10. Bu cümlede geçen altı çizili ögenin özdeşi aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Bu durumun çoğu insanda aynı şekilde ortaya çıkması, bunun ne derece önemli olduğunu göstermektedir.
- B) Bu duvarların üzerinde yıllar öncesinden kalma saray ve tapınak figürlerine rastlanır.
- C) Ben, üzerime yüklenen bu sorumluluğun üstesinden gelebileceğimi düşünüyorum her zaman.
- D) Ülkemizin birçok ülkeye göre daha avantajlı olduğunu hepimiz biliyorduk.

(Ali Çağlar KALE)

” Zorlu yollar aşan avcı, ”

11. Bu cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa cümlelerin öge dizilişi “ özne - zarf tamlayıcısı - belirtili nesne - yüklem” şeklinde olur.

- A) susuzluğa dayanamayıp kasabada mola verdi.
- B) büyüü bozacak olan otu bularak imparatoriçenin hayatını kurtardı.
- C) avladığı bütün geyikleri köy meydanında sergiledi.
- D) yarışmayı kazanarak bir rekora imza attı.

(Huriye ATAN)

Cümledeki bir ögenin anlamını açıklayan, kuvvetlendiren veya pekiştiren ancak yargı bildirmeyen sözlere ara söz denir.

12. Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde ara söz, özneyi açıklamaktadır?

- A) Emekli olunca Tokat'a, doğup büyüdüğü yere, dönecekmış.
- B) Babamı, beni her zaman koruyup kollayan o güzel insanı, geçen yıl kaybettim.
- C) Yalnızca Alper, oğullarımın en büyüğü, karşı çıktı bu fikrime.
- D) Öğrencilik günlerinizi, hayatınızın en güzel günlerini, ayrıntılarıyla anlatmıştınız.

(Yenay YILMAZ)

Cümlelerin ögeleri belirlenirken tamlamalar ve birleşik fiiller söz öbeği oluşturdıkları için ayrılmazlar.

13. Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem söz öbeğinden oluşmamıştır?

- A) Annemin çantası arabanın bagajındaymış.
- B) Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır.
- C) Zor günlerimde bana güç veren senin güzel yüreğindi.
- D) Gece, kör çobanların yarım türkülerini söyler yavaşça

(Emel ÇELİK)

(1) Zakkum, pembe ya da beyaz çiçekli bir bitkidir.(2) Susuzluğa dayanıklılığı ve her türlü toprakta yetişebilmesi ile ünlüdür. (3)Türkiye’de kendiliğinden yetişir. (4) Sıcak iklimli coğrafyalarda alımlı ve gösterişli duruşuyla, bahçelerin doğal süsüdür.

14. Bu metinde numaralandırılmış cümlelerle ilgili hangisi yanlıştır?

- A) 1. cümle yüklemi sıfat tamlamasından oluşmuştur.
- B) 2. cümle özne ve yüklemden oluşmuştur.
- C) 3. cümlede zarf tümleci vurgulanmıştır.
- D) 4. cümle yüklemi belirtili isim tamlamasından oluşmuştur.

(Mahmut Çelik)

Yapısalcı eleştiri, metnin iç düzenini ve dilsel bütünlüğünü metne bağlı kalarak gösterir.

15. Aşağıdakilerden hangisi öge dizilişi bakımından bu cümleyle özdeştir?

- A) Çağdaş sanatçı; insan gerçeklerini, insan sorunlarını imgesel bir dille okuyucusuna aktarır.
- B) Yaban romanı; aydınların durumuna, köye ve köylü gerçeklerine suçlayıcı bir hava içinde değinir.
- C) Gerçek romancı; insanın iç dünyasını, iç karmaşasını yansız bir tutumla aydınlatır.
- D) Yapıtın ön sözü; konunun işleniş biçimini, yararlanılan değişik kaynakları açıklar.

(Perihan TOPUZ SARIKABAK)

Yüklemde belirtilen işin kim ya da kimler tarafından yapıldığının belli olmadığı cümlelerde işi yapan kişi ya da varlık yerine işten etkilenen varlık, özne görevinde kullanılır ve bu tür öznelere sözde özne adı verilir. Örneğin “ Okulun duvarları boyandı.” cümlesinde yüklemde belirtilen boyama işini yapan belli değildir ve boyama işini yapan yerine boyama işinden etkilenen “okul duvarları” özne görevini üstlenerek sözde özne oluşturmuştur.

16. Bu açıklamaya göre, aşağıdaki cümlelerin hangisinde sözde özne kullanılmıştır?

- A) Hissedilerek yazılan her şiir insanı derinden etkiler.
- B) Roman, şairin iç dünyasını tüm gerçekliğiyle ortaya koyuyor.
- C) Yazara hak ettiği değer ancak ölümünden sonra verilmiştir.
- D) Yağmurla birlikte oluşan sel şehri yaşanmaz hâle getirdi.

(Asilhan KARAASLAN)

8/G sınıfından Sıla, Zeynep, Ahsen ve Nurgün adlı öğrencilerden her biri içinde yan cümlecik olan cümleler kurmuşlardır.

- Sıla'nın kurduğu cümledeki fiilimsi grubu öznedir.
- Zeynep, yan cümlecığı yüklem olarak kullanmıştır.
- Ahsen fiilimsi grubunu zarf tümleci olarak kullanmıştır.
- Nurgül kurduğu cümlede fiilimsi grubunu nesne olarak kullanmıştır.

17. Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisini Ahsen kurmuştur?

- A) Bahçede gezinen öğretmen çocuğun ağladığını gördü.
- B) Bir hayale sahip olmak insanı hayata bağlar.
- C) İçindeki gücü açığa çıkarmanın yolu kendini dinlemektir.
- D) Yıllar sonra sevdiği kadını gördüğünde eli ayağına dolaştı.

(Selma UÇAR)

18. Aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı diğerlerinden farklı bir ögedir?

- A) -Siz nerede oturuyorsunuz?
-Manisa'da.
- B) -Ders programımız bu hafta değişecek mi?
-Değişmeyecek.
- C) -Sen benimle gelmek istiyor musun?
-İstiyorum.
- D) - Ayla Hanım'ın oğlunun adı neydi?
- Sinan.

(Emel ÇELİK)

Bir cümlede birden fazla yüklem bulunabilir.

19. Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden fazla yüklem kullanılmamıştır?

- A) İyi ya da kötü bir kitabı okurken vaktimin boşa gittiğini asla düşünmem, her türden kitabı okumanın gerekli olduğuna inanırım.
- B) Dünyanın birçok yerinden gelen kum heykeltıraşları bu sahillerde buluşuyor ve hünerlerini sergiliyor.
- C) Birkaç günlüğüne de olsa gürültülü kent yaşamından uzaklaşıp bir sahil kasabasına gitmeyi düşünüyorum.
- D) Yapıtın güzelliğini yargılamak, yapıtı okurlara tanıtmak, eleştirmenin görevidir ancak bunu yaparken aşırıya kaçmamalıdır.

(Dudu EGELİ)

Cümlelerin temel ögeleri **özne** ve **yüklem**dir. **Yüklem**, cümlede kip ve kişi ekini almış bir fiil olabileceği gibi ek fiil almış bir isim veya fiilimsi de olabilir. Tamlamalar, ikilemeler, deyimler ve kalıplaşmış ifadeler (söz öbekleri) yüklem olduğunda parçalanmazlar.

20. Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem, bir söz öbeğinden oluşmuştur?

- A) Bu hafta vizyona giren filmdeki olaylar küçük bir Anadolu köyünde yaşanıyor.
- B) Gökben Kılıç'ın yönettiği filmde, halka zulmeden bir yöneticiye karşı halkın ayaklanması anlatılıyor.
- C) Oyuncuların ve mekânın sadeliği filmi diğer filmlerden ayırıyor.
- D) Film, ülkemizi uluslararası arenada da temsil edecek.

(Mehmet TUNA)

21. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde yer tamlayıcısına (dolaylı tümlece) yer verilmemiştir?

- A) Kırmızı Şapkalı Kız, ormanda kocaman bir kurt gördü.
- B) Akşamdan kalma bulaşıkları yıkamak için söylene söylene mutfığa gitti.
- C) Ayşe'nin teyzesinin kızı bu sene köyüne gitmeyecekti.
- D) Kitabını okurken annesinin sesiyle birden irkildi.

(Necla DOĞANÇAY)

Güzel günler görmek diliyorum ben
Hasretin yükünü biliyorum ben
Aşk ile yanına geliyorum ben
Sevgim aydınlatır karanlıkları

22. Yukarıdaki dördlüğün hangi dizesinde belirtili veya belirtisiz nesne kullanılmamıştır?

A) 4

B) 3

C) 2

D) 1

(Turgut YÖRÜKOĞLU)

1. Çocuklara okutulacak kitaplar, onların yetişme ortamları göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır.
2. Yaban adlı roman, Türk halkı ve Türk aydınları arasındaki uçurumu ortaya koymuştur.
3. Çocuklara okumayı sevdirmek için öğretici nitelikteki kitaplar önerilmelidir.
4. Duygu ve düşünceleri kâğıda aktarmak kolay bir iş değildir.

23. Numaralandırılmış cümlelerde geçen altı çizili ögelerden hangileri özdeştir?

A) 1 ve 2

B) 1 ve 3

C) 2 ve 3

D) 2 ve 4

(Alev AKÇAMAN)

Ara sözler herhangi bir ögenin açıklayıcısı olabilir. "Bu memleketi, Tunceli'yi, çok seviyorum." cümlesinde "Tunceli'yi" ara sözü nesnenin açıklayıcısı durumundadır.

24. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ara söz yer tamlayıcısının açıklayıcısı durumundadır?

- A) O gün, çarşamba, size gelmişti arkadaşımız.
- B) Mustafa Bey, bu toprakların sahibi, baytardır.
- C) O eşsiz koyların bulunduğu yere, Datça'ya, her sene giderim.
- D) Bu kitabı, İnce Memed'i" daha evvel de okudum.

(Yılmaz AYDIN)

Soru sözcükleriyle kurulan soru cümlelerinde vurgu, soru anlamını sağlayan sözcüklerdir.

25. Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde “zarf tümlecı” vurgulanmıştır?

- A) Doğum gününde sana ne almıştı?
- B) Sen, Zeynep’i okulda ne zaman gördün?
- C) Bu yaz tatilinde nereye gideceksiniz?
- D) Bütün bunları sana kim anlattı?

(Dudu EGELİ)

Cümlede yargıyı üzerinde taşıyan öge yüklemdir. Yüklem cümlemin en önemli ögesidir. Diğer tüm öğeler yüklemın anlamını çeşitli yönlerden tamamlamak üzere cümlede yer alır.

26. Bu açıklamaya göre “Yanına yaklaşıldığında ışığını söndüren, gece karanlığında izini kaybettiren bu böceğın ismi ateş böceğidir.” cümlesinin yüklemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) ateř böceğidir.
- B) bu böceğın ismi ateş böceğidir.
- C) gece karanlığında izini kaybettiren bu böceğın ismi ateş böceğidir.
- D) Yanına yaklaşıldığında ışığını söndüren gece karanlığında izini kaybettiren bu böceğın ismi ateş böceğidir.

(Gökben KILIÇ)

Özne ve yüklem bir cümlemin temel öğeleridir.

27. Buna göre aşağıdakilerden hangisi sadece temel öğelerden oluşmuştur?

- A) Gönlümün sararmış yaprakları arasında sıkışıp kalmış bir yaralı kuş seğiriyor durmaksızın.
- B) Yazarın kullandığı dilin sizi hiçbir şekilde rahatsız etmemesi, bir romancının en büyük yeteneklerinden biridir.
- C) İnsanlar, sorunlara etkili çözümler bulabilmek için düşünme güçlerinden yararlanmalıdır.
- D) Bazı anne ve babalar çocuklarının yatağā gitme zamanının günün en zor saatleri olduğunu düşünürler.

(Yenay YILMAZ)

28. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin öge dizilişi “ özne - zarf tümlecı - nesne - yüklem “ şeklindedir?

- A) Bir köpek ormanda gezerken kurtla karşılaşmış.
- B) Bazı atıklar geri dönüşüm tesislerine gönderilmeden önce sıkıştırılır.
- C) Avukat, çürük iddialarla bu düşüncęyi ispat edemez.
- D) Çocuklar buz gibi suda yüzüyorlar.

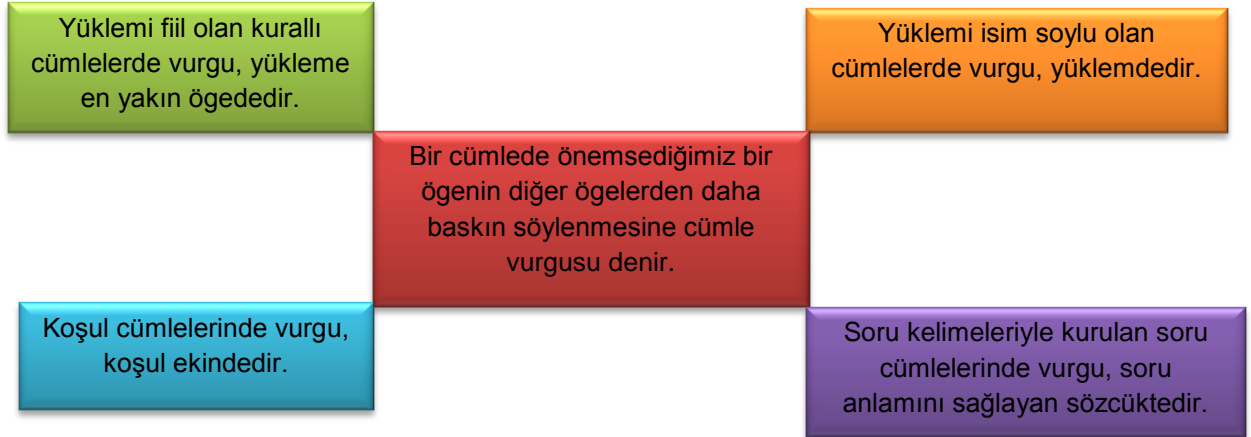
(Leyla AYDEMİR)

Gerçek özne cümlede açıkça bulunabildiği gibi gizli de olabilir. Cümlede açıkça bulunmayan, yüklemdeki kişi ekinden anlaşılan özneye "gizli özne" denir.

29. Buna göre aşağıdakilerin hangisinde gizli özne kullanılmamıştır?

- A) Ne kaldı şimdi geriye o güzel insanlardan?
- B) Biraz bekledikten sonra usulca açıyorduk kapıyı.
- C) Ne zaman uğrayacağını söyledi mi sizlere?
- D) İşe geç kalacağını arayıp bizlere söyleseydin bari.

(Onur ÖZCANLI)

30. Aşağıdaki örneklerden hangisi yukarıda verilen açıklamalardan herhangi biriyle eşleştirilemez?

- A) Rüzgâr kuzeyden eserse hava soğuk olacak demektir.
- B) Kaybettiklerim gitti, kazandıklarım kaldı.
- C) Sınav tarihinde bir değişiklik var mı?
- D) Grubumuz, çalışmalarıyla örnek bir gruptur.

(Huriye ATAN)

31. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ögelere ayırmada bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Şimşek çakmadan/ gök/ gürlemez.
- B) Komşu komşunun külüne/ muhtaçtır.
- C) Bugünün işini /yarına /bırakma.
- D) Her inişin bir yokuşu/ vardır.

(Leyla AYDEMİR)

Yer tamlayıcısı (dolaylı tümleş) ismin "-e, -de, -den" hal eklerini alarak yükleme sorulan "kime, kimde, kimden; neye, neyde, neyden; nereye, nerede, nereden" sorularına yanıt veren ögedir.

1. Kimse oyuncağın nerede olduğunu bilmiyordu.
2. Gurbetçiler yurda dönmek için bekliyor.
3. Sokaklar bu saatte çok tenha olur.
4. Yemekten sonra herkese müjdeyi verdi.

32. Yukarıdaki cümlelerin hangisinde yer tamlayıcısı (dolaylı tümleş) vardır?

- A)1
- B) 2
- C) 3
- D) 4

(Alev AKÇAMAN)

Eğitim hayatını yarıda bırakan şair...

33. Yukarıdaki cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa öge dizilişi "özne, yer tamlayıcısı, zarf tamlayıcısı, yüklem" şeklinde olur?

- A) ailesini de yanına alarak başka şehre yerleşir.
- B) farklı işler yaparak yaşamını sürdürür.
- C) okumaktan hiç vaz geçmediğini söyler.
- D) hayatına bir dönem yapımcılık yaparak devam eder.

(Mustafa CAN)

"Ayın penceresinden bir kuş havalansa
Kanat çırpışlarında yıldızlar olurdu."

34. Bu dizelerin oluşturduğu cümlede aşağıdaki öğelerden hangisi bulunmaz?

- A) Yüklem
- B) Özne
- C) Nesne
- D) Zarf Tamlayıcısı

(Onur ÖZCANLI)

35. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ögelere ayırmada bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Adım atmaya mecalsiz bir ihtiyara / benziyor / böyle anlarda / zaman.
- B) Kahveci / gazetenin üstünde uyuklayan ihtiyara / seslendi.
- C) İhtiyar adam / kuş sesini / işitince / gözlerini açtı.
- D) Bir sanatçının varoluş nedeni / çağıyla hesaplaşmasında / gizlidir.

(Gökben KILIÇ)

Gizli özne, öge sıralanışında ve sayısında dikkate alınmaz.

36. Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinin öge sayısı diğerlerinden fazladır?

- A) Okuduğu kitabı bitirir bitirmez bana vermesini söyledim.
- B) Bursa'ya geldiklerinde günlerce bitmeyecek bir kar fırtınası bekler onları.
- C) Aylar sonra birbirlerini gördüklerinde hiç konuşmadan oturdular.
- D) Yeni yapılan bina bizim evin denize bakan cephesini kapattı.

(Gölsüm CAN)

Her doğan günün bir dert olduğunu insan bu yaşa gelince anlarmış.

37. Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Belirtili Nesne
- B) Yer Tamlayıcısı
- C) Özne
- D) Zarf Tümleci

1. Evin karşısındaki dik yokuştan tepedeki düzlüğe çıkınca bir çeşme çıktı karşımıza.
2. Yorucu bir yolculuktan sonra önünde yemyeşil meyve bahçeleri olan bir pınara geliyoruz.
3. O, yazarak düşünmeyi, günlük veya not tutmayı tavsiye ederdi bana.
4. Akşamdan yaktığımız kamp ateşinin sönmemiş közleri, küllerin arasından usulca göz kırpyordu yıldızlara.

38. Numaralandırılmış cümlelerde geçen altı çizili ögelerden hangisi diğerlerinden farklıdır?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4

(Necla DOĞANÇAY)

39. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne yanlış gösterilmiştir?

- A) Sürüler halinde bahçemizi ziyaret eden kuşlar birçok ağaca zarar verdi
- B) Annem meyvelerin olgunlaşmasını beklememiz konusunda bizi hep uyardı.
- C) Kardeşimle ben annemin sözünü dinledik tabii ki.
- D) Bahçemizdeki ağaç bu sene meyve vermeye başladı.

(Mehmet TUNA)

Kendinden önceki söz ya da sözcük grubunun açıklayıcısı olan arasözler cümle içerisinde herhangi bir ögenin açıklayıcısı olabilirler.

40. Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerden hangisinde ara söz, yer tamlayıcısının açıklayıcısı olarak kullanılmıştır?

- A) Her gün, bugün hariç, kitabınızın elli sayfasını okuyacaksınız.
- B) Memleketine, Artvin'e yıllar önce gitmişti kendi arabasıyla.
- C) O oyuncuğu, dayısının aldığı hediye, bu akşam ilk kez kullandı.
- D) Esra, en kıymetli dostum, göndermişti bana o mektubu.

(Dilek AYMELEK)

41. "Bir araya gelerek yaptığımız konuşmalarda serginin nasıl olacağına dair fikirler oluşturduk." cümlesini ögelerine doğru olarak ayıran bir öğrencinin aşağıdaki ögelerden hangisini bulması beklenmez?

- A) Zarf Tamlayıcısı
- B) Yer Tamlayıcısı
- C) Belirtisiz Nesne
- D) Yükleme

(Mustafa CAN)

42. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ögelere ayırmada bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Annemin yüzü/ hüzünlü şarkılar gibiydi.
- B) Üslup / bir duygunun, düşüncenin kişisel anlatım biçimidir.
- C) Bu kitapta / bir sanatçının kişiliği / anılarla, mektuplarla, resimlerle / süslenerek anlatılmış.
- D) Modern hayatın getirdiği zorluklar, / kitapta / özenle / anlatılıyor.

(Emel ÇELİK)

"Kadınım saçlarını tarar aynada
Benim parmaklarım değermişçesine"

43. Bu dizelerin öge sıralanışı aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Belirtili Nesne / Özne / Yükleme / / Yer Tamlayıcısı / Zarf Tamlayıcısı
- B) Özne / Belirtili Nesne / Yükleme / Yer Tamlayıcısı / Zarf Tamlayıcısı
- C) Belirtili Nesne / Yükleme / Özne / Zarf Tamlayıcısı / Yer Tamlayıcı
- D) Özne / Yükleme / Yer Tamlayıcısı / Belirtili Nesne / Zarf Tamlayıcısı

(Onur ÖZCANLI)

Turgut Öğretmen,

“Her gece, Gülsüm’ün başucundaki masanın üzerinde duran vazoya en güzellerinden kırmızı güller koyar Mustafa.”

cümlesini tahtaya yazmıştır.

Gökben, Yenay, Perihan ve Gülhan isimli öğrencilerden de bu cümleyi öğelerine ayırmalarını istemiştir.

Öğrenciler cümlelerin öge dizilişini şu şekilde yapmıştır:

Gökben: Zarf Tamlayıcısı / Belirtili Nesne / Yer Tamlayıcısı / Yüklem / Özne

Yenay: Yer Tamlayıcısı / Zarf Tamlayıcısı / Belirtili Nesne / Yüklem / Özne

Perihan: Zarf Tamlayıcısı / Yer Tamlayıcısı / Belirtisiz Nesne / Yüklem / Özne

Gülhan: Zarf Tamlayıcısı / Yer Tamlayıcısı / Yer Tamlayıcısı / Yüklem / Özne

44. Buna göre hangi öğrencinin yaptığı öge dizilişi doğrudur?

A) Gökben	B) Yenay
C) Perihan	D) Gülhan

(Gülsüm CAN)

Bir cümlede özellikle vurgulanmak istenen bir sözcüğün diğerlerine göre daha baskılı ve kuvvetli okunmasına vurgu denir. Cümle vurgusu, fiil cümlelerinde yüklemden önceki sözcük veya öge üzerindedir. “Bu kitabı bana annem almıştı.” cümlesinde eylemi yapan kişi yüklemden önce kullanıldığı için vurgulanan öge öznedir.

45. Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne vurgulanmıştır?

- A) Yeni usul şiirimiz; zevksiz, köksüz, acemice görünüyordu.
B) Ben aç yattım mı kötü kötü rüyalar görürüm nedense.
C) Bu toprak bir devrin battığı yerdir.
D) Bu kitabı bana, doğum günümde dedem almıştı.

(Leyla AYDEMİR)

“Bir keçi, kalın çamur tabakasıyla kaplı az kullanılan bir patikada güçlükle yürüyordu.”

46. Bu cümlelerin öğeleri aşağıdakilerden hangisinde doğru gösterilmiştir?

- A) Özne / Yer tamlayıcısı / Zarf tamlayıcısı / Yüklem
B) Özne / Zarf tamlayıcısı / Zarf tamlayıcısı / Yüklem
C) Özne / Nesne / Zarf tamlayıcısı / Yüklem
D) Özne / Yer tamlayıcısı / Yer tamlayıcısı / Yüklem

(Dilek AYMELEK)

47. Aşağıdaki cümlelerden hangisi öğelerine yanlış ayrılmıştır?

- A) Güneş ışınlarının etkisiyle/ deniz, göl, nehir, okyanus gibi / yeryüzünde bulunan sular /ısınır.
B) Şiddetli rüzgâr / parktaki ağaçların dallarını / kırdı.
C) Bahçedeki kümesin kapısını açınca / tavuk ve civcivler / dışarıya / çıktı.
D) Beni / pencerenin yanındaki bir masaya / oturtular.

(Necla DOĞANÇAY)

Arkadaşını kıskanıp ayağını kaydıran kimdi?
Dün akşam kimi aradın?
Koşarak gelen çocuk kime sesleniyor?
Doğa yürüyüşüne kimler katılacak?

48. Yukarıdaki cümlelerde altı çizili olan sözcüklerin hangi ögeyi buldurduğu, hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Özne - Nesne - Yer Tamlayıcısı - Zarf Tümleci
B) Özne - Yer Tamlayıcısı - Nesne - Zarf Tümleci
C) Yüklem - Nesne - Yer Tamlayıcısı - Özne
D) Yüklem -Yer Tamlayıcısı – Nesne - Özne

(Selma UÇAR)

Kitapta herkesin kendisinden bir şeyler bulabilmesini isteyen yazar, yabancı sözcüklerden arındırdığı dili titizlikle kullanmıştır.

49. Bu cümlelerin öznesi aşağıdakilerin hangisinde doğru gösterilmiştir?

- A) yazar
B) isteyen yazar
C) bir şeyler bulabilmesini isteyen yazar
D) Kitapta herkesin kendisinden bir şeyler bulabilmesini isteyen yazar

(Ali Çağlar KALE)

- Ultraviyole ışınları, güneş ışınlarının gözle görülmeyen dalga boyunda yer alırlar.
- Andre Maurois "Çalışmak, sıkıntıyı, kötülüğü ve yoksulluğu uzaklaştırır." demiştir.
- İki katlı evimizin az ilerisindeki çocuk parkındaydık hepimiz.

50. Bu cümlelerde geçen altı çizili ögeler, aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru verilmiştir?

- A) Yer Tamlayıcısı - Yüklem - Yer Tamlayıcısı
B) Zarf Tümleci - Nesne - Yüklem
C) Yer Tamlayıcısı - Nesne - Yüklem
D) Zarf Tümleci - Yüklem - Yüklem

(Perihan TOPUZ SARIKABAK)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
A	D	C	D	C	C	A	C	B	C	B	C	D	B	C	C	D	A
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
C	D	D	B	B	C	B	A	B	C	A	C	B	D	D	C	C	B
37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50				
B	C	A	B	B	C	B	C	D	A	A	C	D	C				